POTVIS PERRY EN DE VISSERS

Een verhaal over potvissen, vissen en alle andere zeedieren ... en over vissers natuurlijk

VERHAAL

Dit verhaal gaat over potvis Perry en de vissers. Perry heeft een reusachtig lijf en een heel dikke kop, net zoals alle potvissen.
Maar Perry is een beetje speciaal. Dat ontdek je wel in dit verhaal.
Én je komt te weten wie de potvis in het museum is en waarom die er nu zo machtig bijhangt.

VRAGEN & OPDRACHTEN

(1) Van welk dier is dat skelet?
Van een potvis, een dier dat in zee leeft.
Daarover straks veel meer.
(2) Wat is het verschil tussen de schepen aan de ene en de andere kant van de zaal? *De ene hebben zeilen* (dat zijn de oudste schepen), *de andere* (nieuwere) *niet*. Die varen vooral met een motor, zoals een auto.
(3) Kijk hoe de vissers vroeger leefden op het schip.
(4) Bank: verhaal

VOOR DE LEERKRACHT

! EERST ZAAL VERKENNEN, DAN START VERHAAL

POTVIS VALENTIJN & VISSEN IN HET VERLEDEN

(1) Skelet potvis Valentijn
(2) Scheepsmodellen (oude zeilschepen vs. moderne schepen met motor)
(3) Maquette matrozenlogies, via kijkgaten
(4) Bank

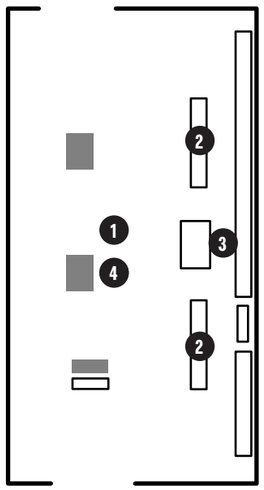

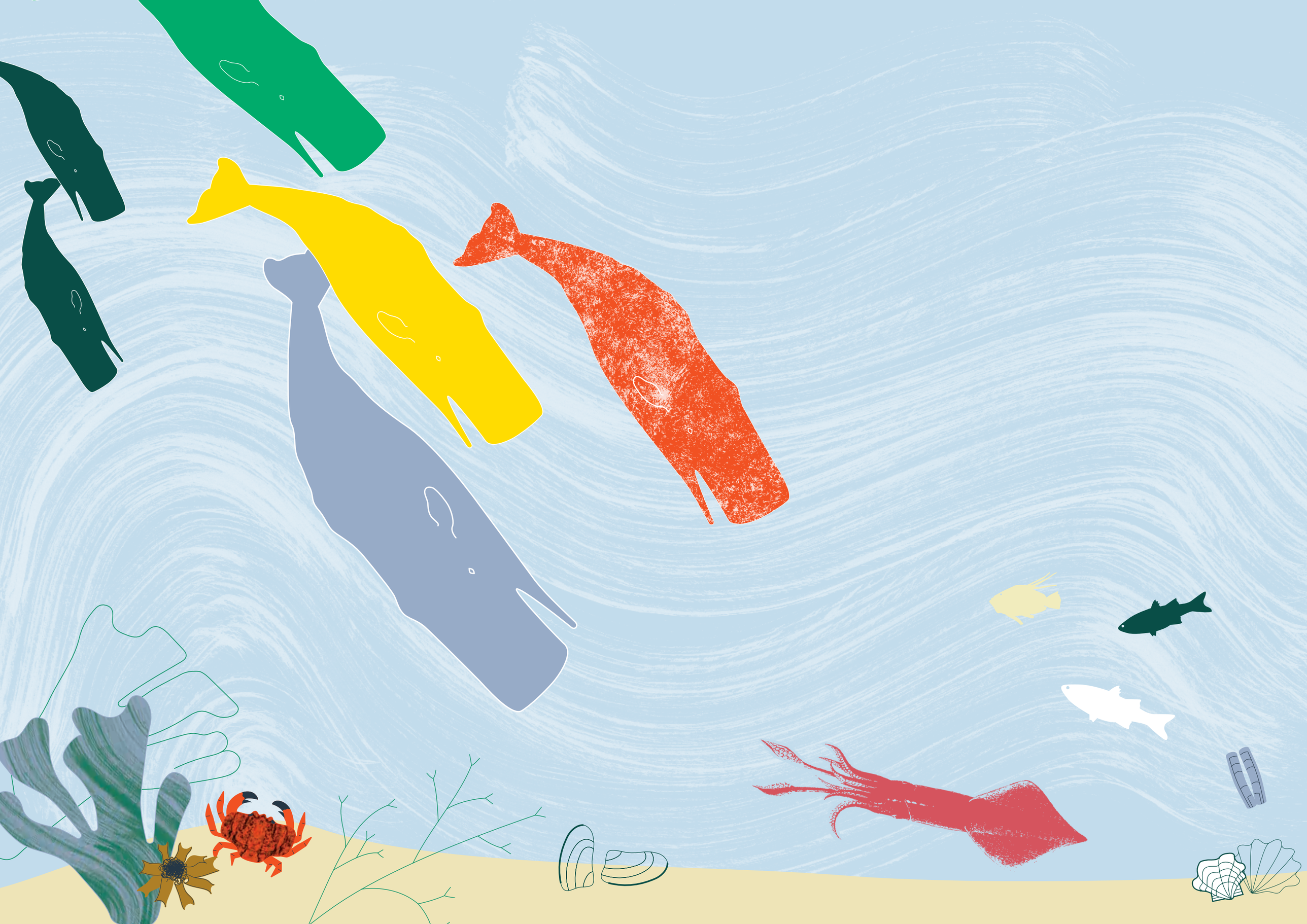

‘Goed zo,’ klikt mama potvis tevreden tegen Perry. Want zo praten potvissen met elkaar: klik klik klik … Mama geeft Perry zijn laatste duikles. Diep in de zee jaagt hij samen met de andere potvissen van zijn familie op grote, sappige pijlinktvissen.

‘Mmm, wat is dat lekker!’ smakt Perry. En snel hapt hij een dikke inktvis weg voor de neus van Maatje, zijn vriendinnetje.

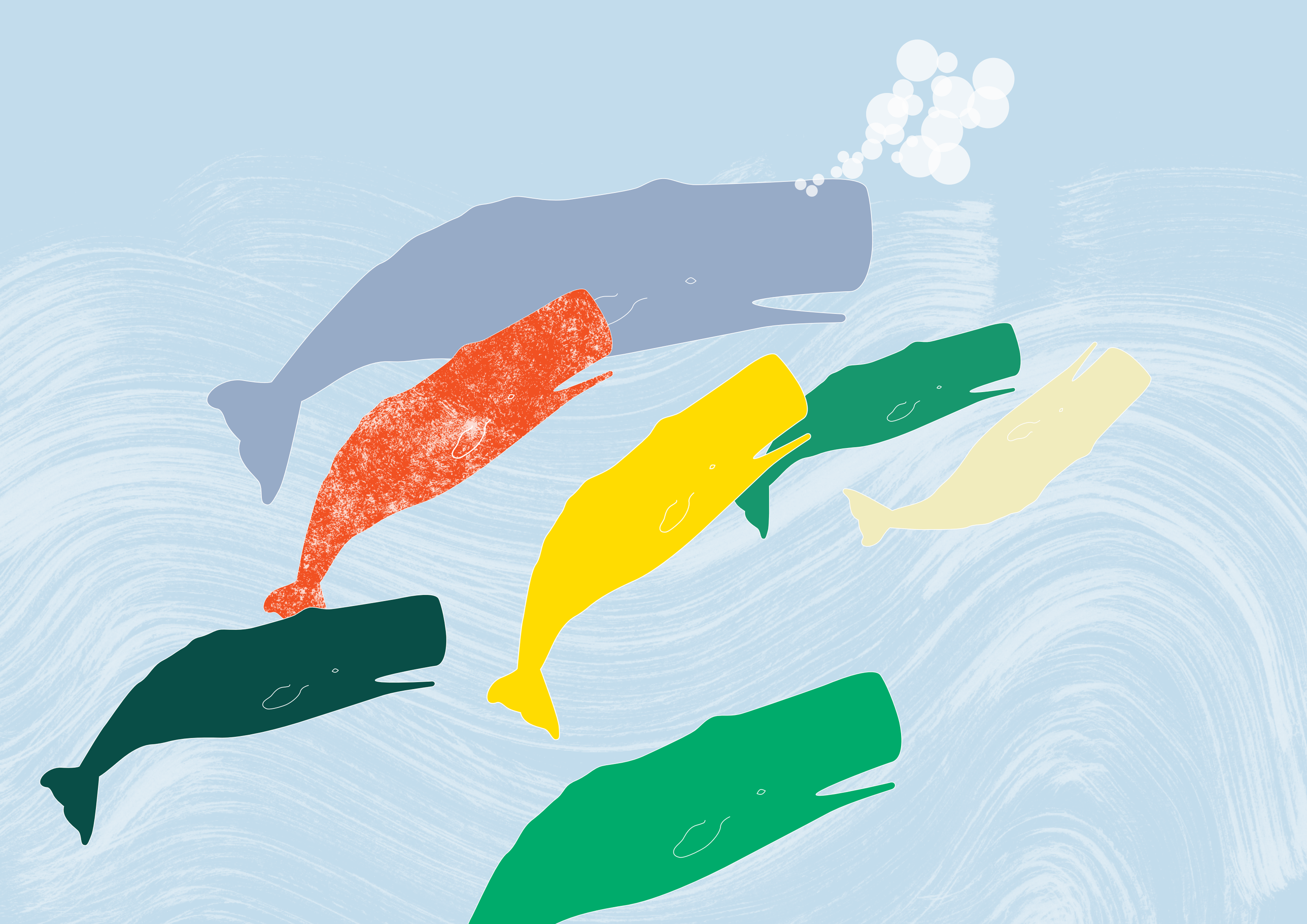

Helemaal buiten adem zwemmen alle potvissen weer naar boven.
‘En nu uitblazen,’ klikt mama en ze komt als eerste boven water. ‘Psssjt,’ klinkt het en ze blaast een dikke wolk uit, schuin omhoog en een beetje opzij. Helemaal zoals het hoort.

‘Psssjt,’ doen de anderen.
‘Psssjt,’ doet ook Maatje.
‘PRRRR,’ doet Perry.

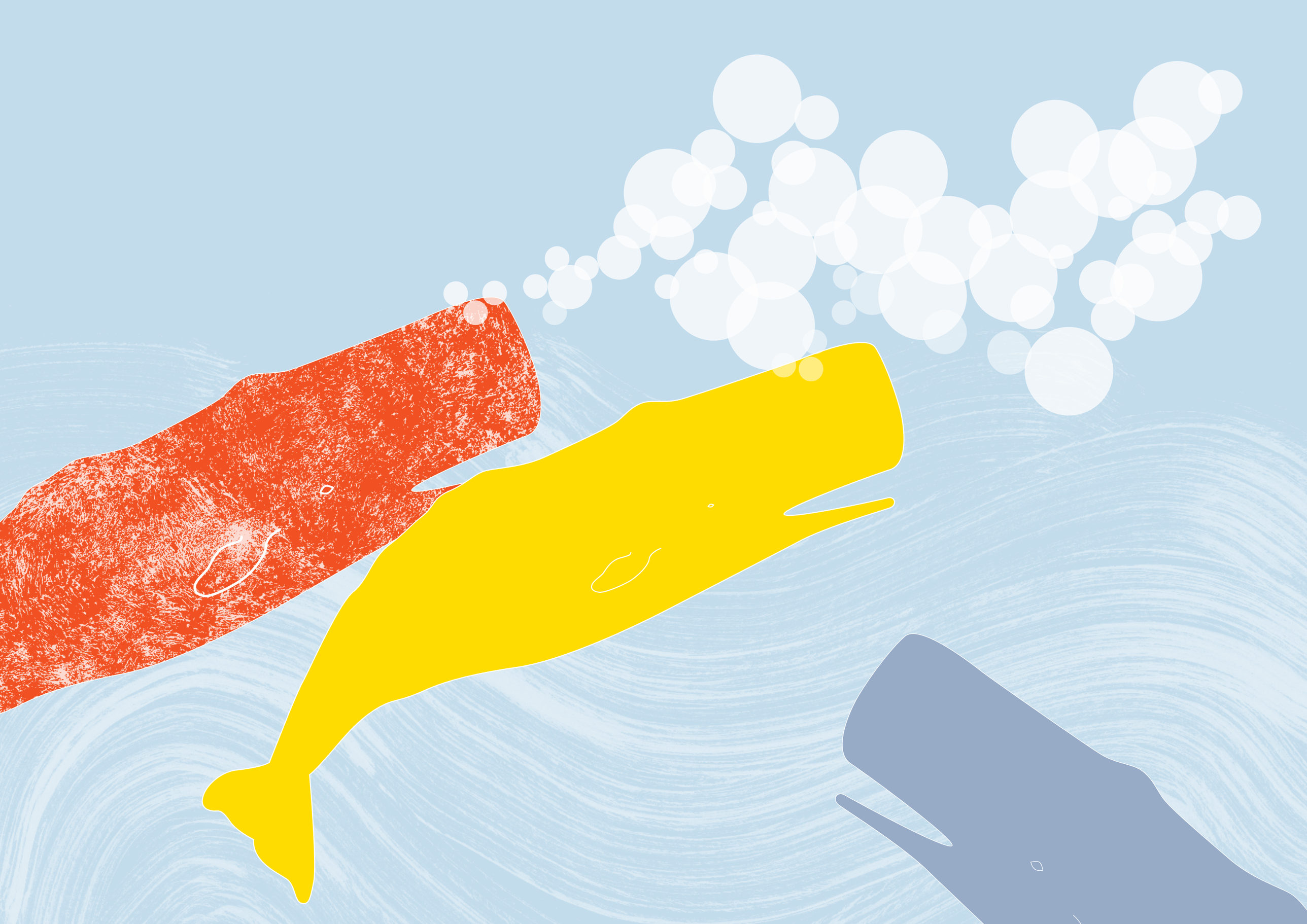

Je hoort het goed. Als Perry blaast, hoor je geen psssjt maar PRRRR. Altijd! En daarom heet hij ook Perry.

‘Ik wil nog eens!’ joelt Perry. ‘Ik ook,’ klikt Maatje. ‘Niks van’, klikt mama streng. ‘Het is tijd voor jullie dutje.’

VERHAAL	VRAGEN & OPDRACHTEN	VOOR DE LEERKRACHT
‘Maar eerst nog een knuffel!’ roept Perry. En mama, Maatje en hij geven elkaar heel veel zachte kopjes.		
Kopje hier en kopje daar ***Buik tegen buik*** ***En vinnen op elkaar*** ***Elke knuffel is een feest.*** ***En een hele lange knuffel nog het meest.*** ***KLIK KLIK KLIK …***	◻ Zing en doe (zittend) mee. *Kopje hier …*: met je hoofd naar de ene kant. *… en kopje daar*: met je hoofd naar de andere kant. *Buik tegen buik*: met twee handen op je buik. *En vinnen op elkaar*: met je handen tegen elkaar. *Elke knuffel …*: draai met je handen.	◻ Melodie van *Drie kleine visjes*.
‘En nu gaan we slapen,’ klikt mama. ‘In de houding, jullie. Kop omhoog, staart omlaag, één oog open en één oog dicht. En mondje toe.’		

VERHAAL

‘Mama,’ klikt Perry de volgende dag. ‘Ik ben al groot nu. Het wordt tijd dat ik vertrek, de wijde zee in. Maar eerst krijgt iedereen nog een dikke knuffel.’ En hij geeft alle andere potvissen heel veel kopjes.

Daarna knuffelt hij mama en Maatje een laatste keer en zwemt hij weg.

VRAGEN & OPDRACHTEN

- Klik zoals een potvis. Net alsof je een paard sneller wil laten lopen …
- Bekijk de grote bek van de potvis. Waar staan de tanden? *Onderaan*.
- Wat doen potvissen als ze boven water komen? *Uitblazen met een blaaswolk*.
- Toon met je arm hoe de blaaswolk van potvis Perry gaat: een beetje omhoog en naar opzij (naar links). Blaas zoals Maatje uit met een lange psssjt. En nu zoals Perry, met een stevige PRRRR.
- Slaap zoals een potvis: met je hoofd omhoog, één oog open en één oog dicht, en mondje toe natuurlijk.

VOOR DE LEERKRACHT

Ga mee met Perry, de wijde zee in.

VERHAAL

Plots ziet Perry een donkere vlek boven zich. Wat een grote, dikke vis! Perry maakt zich zo groot mogelijk en zwemt blij dichterbij.

Zachtjes geeft hij de vis een duwtje. ‘Pak me dan, als je kan!’ Maar de vis blijft doodstil liggen. Dan geeft hij de vis een stevig kopje en schuurt hij flink tegen hem aan. De hele vis schudt ervan.

‘Potvervis,’ moppert een stem. ‘Wat doet die gekke potvis daar? Wegwezen!’

De vis begint te trillen en te grommen en vaart snel weg …

‘Hé, die vaarvis gaat ervandoor!’ klikt Perry. ‘Wacht op mij.’ En snel gaat hij erachteraan. Heel stiekem, onder water.

VRAGEN & OPDRACHTEN

- Wat is die vaarvis?
  Hoe zou het zijn om eronder te zwemmen?
- Het schip heeft een naam. Herken je een letter?
  OD.1 MARTHA
- Wat zie je van hier, op het schip? *Een stuurhut, masten, een net, een mand die omhoog hangt* (dat is een teken voor andere schepen dat het schip aan het vissen is en dat de netten uithangen).
- Straks bekijken we het schip van bovenaf.

VOOR DE LEERKRACHT

LEVEN EN WERKEN OP ZEE (rond het schip)

(1) Schip
(2) Kleren (oliejas en -broek, zuidwester (hoed), lange laarzen …)
(3) Toestellen die schepen helpen om de weg te vinden op zee en om met andere schepen te praten …
(4) Bank
(5) Vissersgerief, met vismand
(6) Reddingsgerief

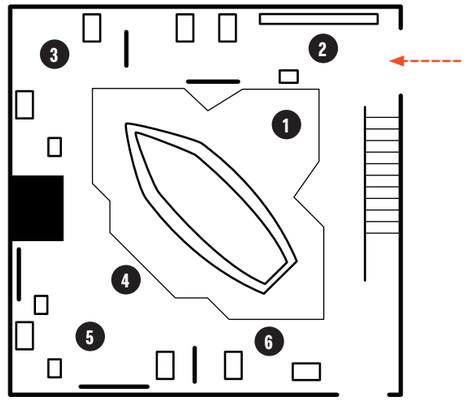

Visser Karim kijkt over de rand van het schip.
‘Haha, die potvis zijn we nu wel kwijt.’

‘Ben je zeker?’ vraagt schipper Paul. ‘Want zo’n grote potvis willen we echt niet in ons net.’
‘Nee,’ knikt de dikke zeemeeuw op het dak van de stuurhut.
‘Nee,’ jammert ook Gust, de nieuwe scheepsjongen.

‘Hou toch op met zeuren! Help ons liever om het net uit te gooien,’ zegt Karim streng. ‘En zet je benen wijd. Dan sta je steviger.’

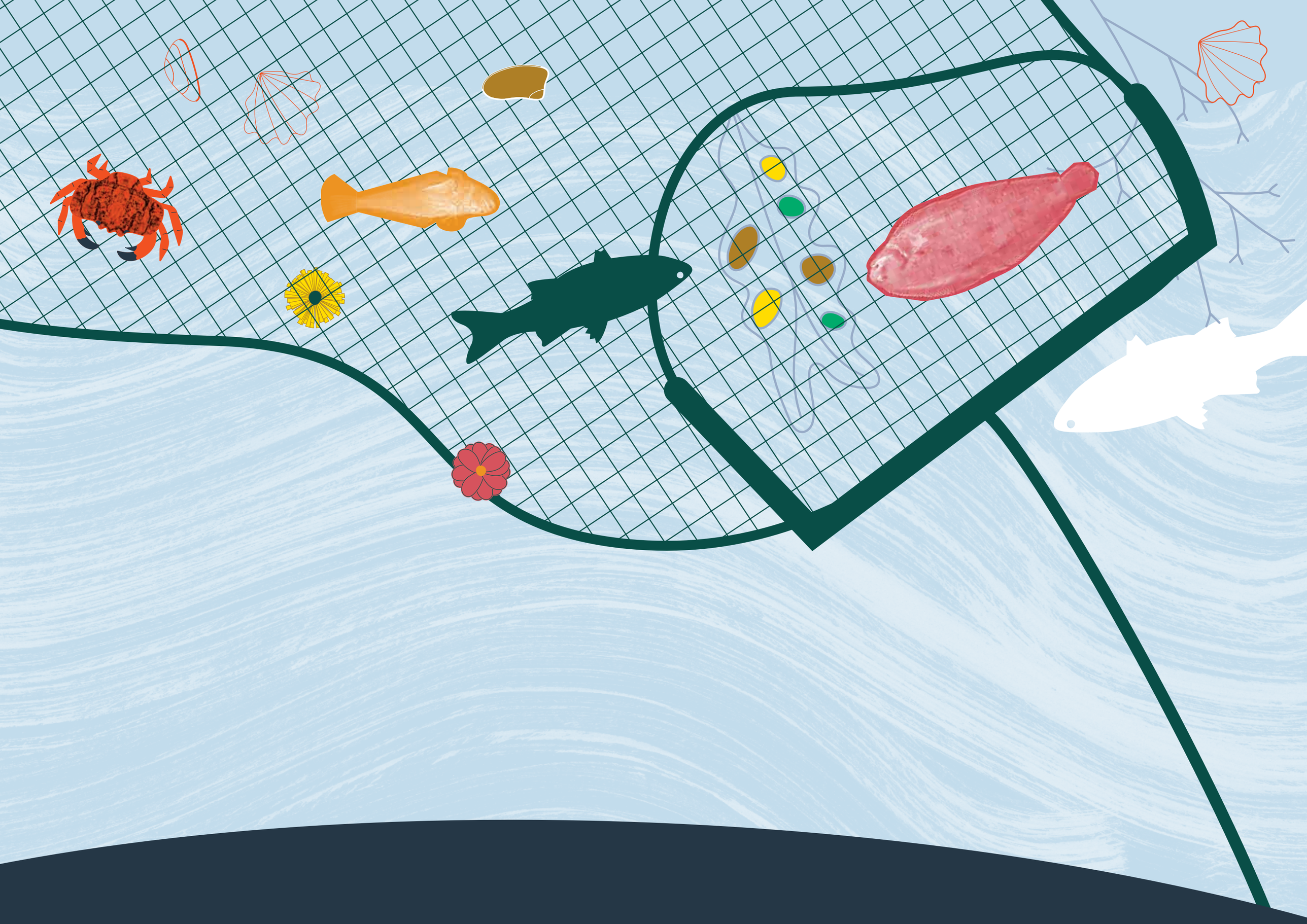

Plons, het net gaat overboord. Het schip begint weer te varen en sleept het net door het water. Dat lijkt wel een grote mond. Alle vissen zwemmen erin.

Hopla, de vissers hijsen het net alweer uit het water: ‘Hey hop, hey hop ...’ Het net zit propvol vis en is loodzwaar.

Alle vissen vallen op het dek van het schip.
‘Gust, waar zijn de vismanden?’ roept Karim.

Met zijn drieën gaan ze aan het werk. Ze pakken de vissen en gooien ze in de manden. Soort bij soort.

Dan maken ze de vissen schoon en zetten ze de volle manden in het visruim, in de buik van het schip.

‘Wat is het hier koud,’ rilt Gust.

Hij zet snel de vismanden op hun plaats en klimt dan fluitend weer aan dek.

‘Potvolvis!’ roept Paul. ‘Op een schip mag je NOOIT fluiten! Dan roep je de wind en komt er zeker storm!’

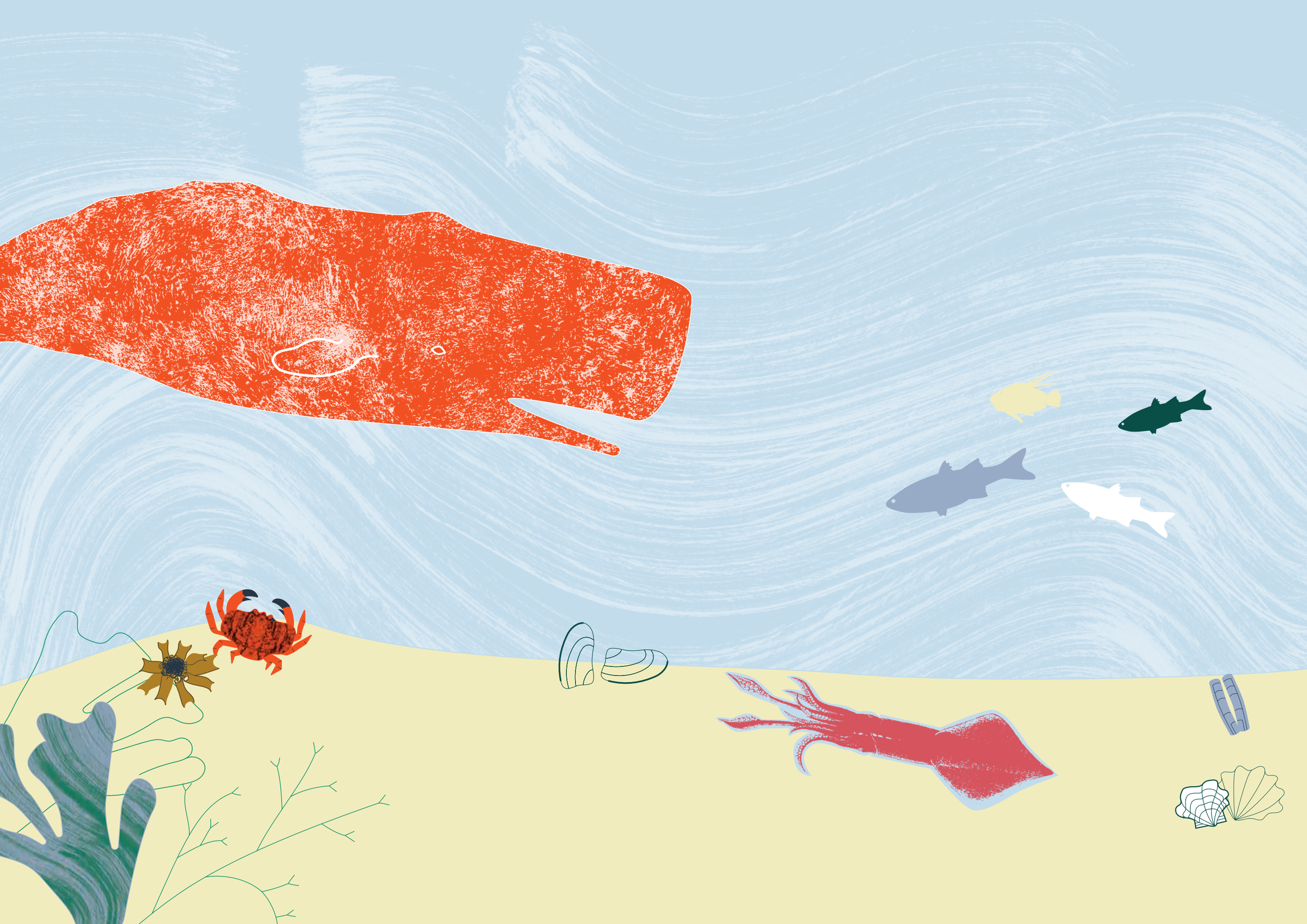

VERHAAL

Wat zijn die vissers toch rare vissen, denkt Perry.
En hij duikt diep onder water waar de inktvissen zijn.
En hij eet en eet … tot zijn buik even vol is als het net.
En dan is het tijd voor een dutje.

VRAGEN & OPDRACHTEN

- Wat hebben de vissers aan? *Jas, broek, zuidwester (hoed), hoge laarzen …*
- Waarom hebben ze die kleren aan?
  Om zich te beschermen tegen de kou en het water.
- Heb je al eens op een schip meegevaren? Hoe voelde dat? *Door de golven gaat het schip op en neer.*
- Hoe staan de vissers? Doe hen na. *Met hun benen wijd.* Waarom staan ze zo? *Dan staan ze steviger.*
- Sommige schepen hebben twee netten, aan elke kant één. En dit schip?
  Het heeft er maar één. De vissers gooien het de ene keer aan de ene kant uit, de andere keer aan de andere kant.
- Doe alsof je samen met de vissers het lege net in het water gooit, eerst aan de ene kant.
  Trek nu het zware net weer op, over de hoge rand van het schip: hey hop, hey hop …
  Gooi het net nu uit aan de andere kant en haal het ook weer op.
- Waar is de vismand? *In de glazen kast achter de kinderen.*
- Waar is het visruim? *In de buik van het schip, in het midden.*
- Waarom is het visruim zo koud, zoals een koelkast?
  Dan blijft de vis langer lekker.
- Waarom mag je niet fluiten op een schip? *De vissers geloven dat het dan gaat stormen.*

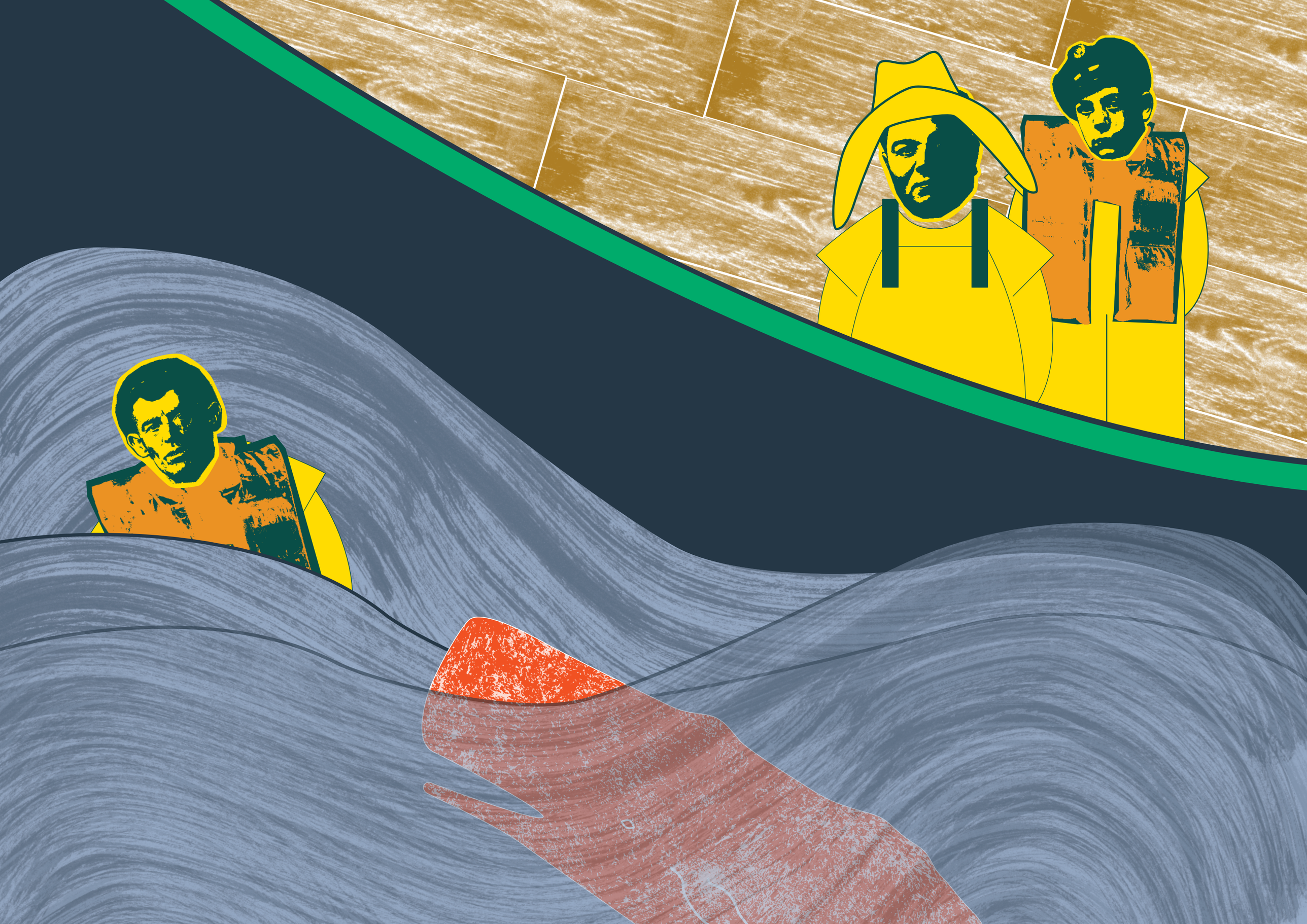

Wanneer potvis Perry wakker wordt, glijden dikke donderwolken over de zee. De wind gromt luid en het schip danst wild op en neer op de hoge golven.

Paul geeft iedereen snel een reddingsvest.
Net op tijd. Want een grote golf slaat over het dek en gooit Karim in het water.

Karim hoest en proest en gaat steeds maar kopje-onder. Perry zwemt snel naar hem toe.
Hij duikt onder, zet Karim op zijn dikke neus en ...

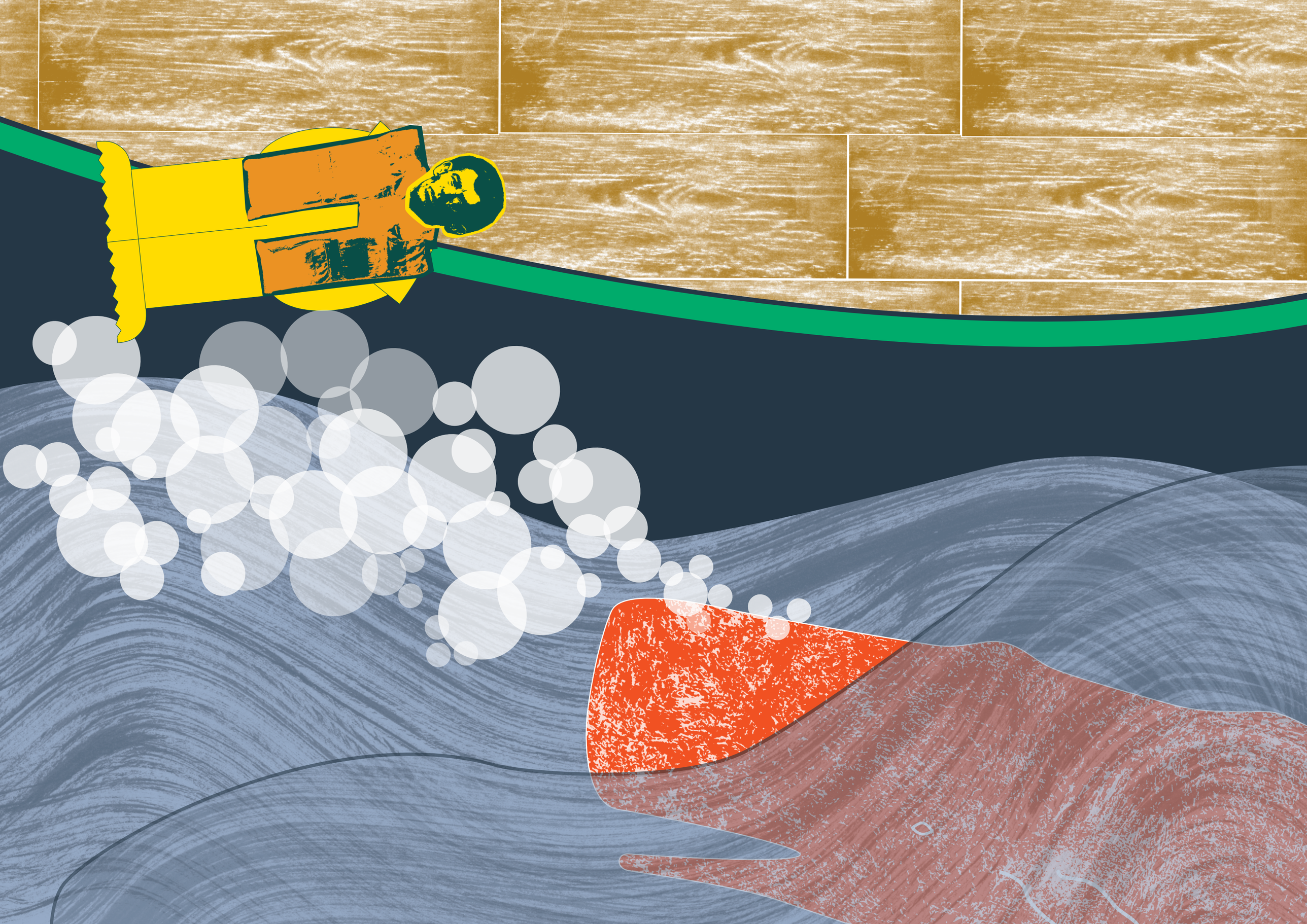

... hij blaast hem met een keiharde blaaswolk op het dek. PRRRRR klinkt het, zelfs boven het geraas van de wind uit. Zo hard heeft Perry nog nooit geblazen!

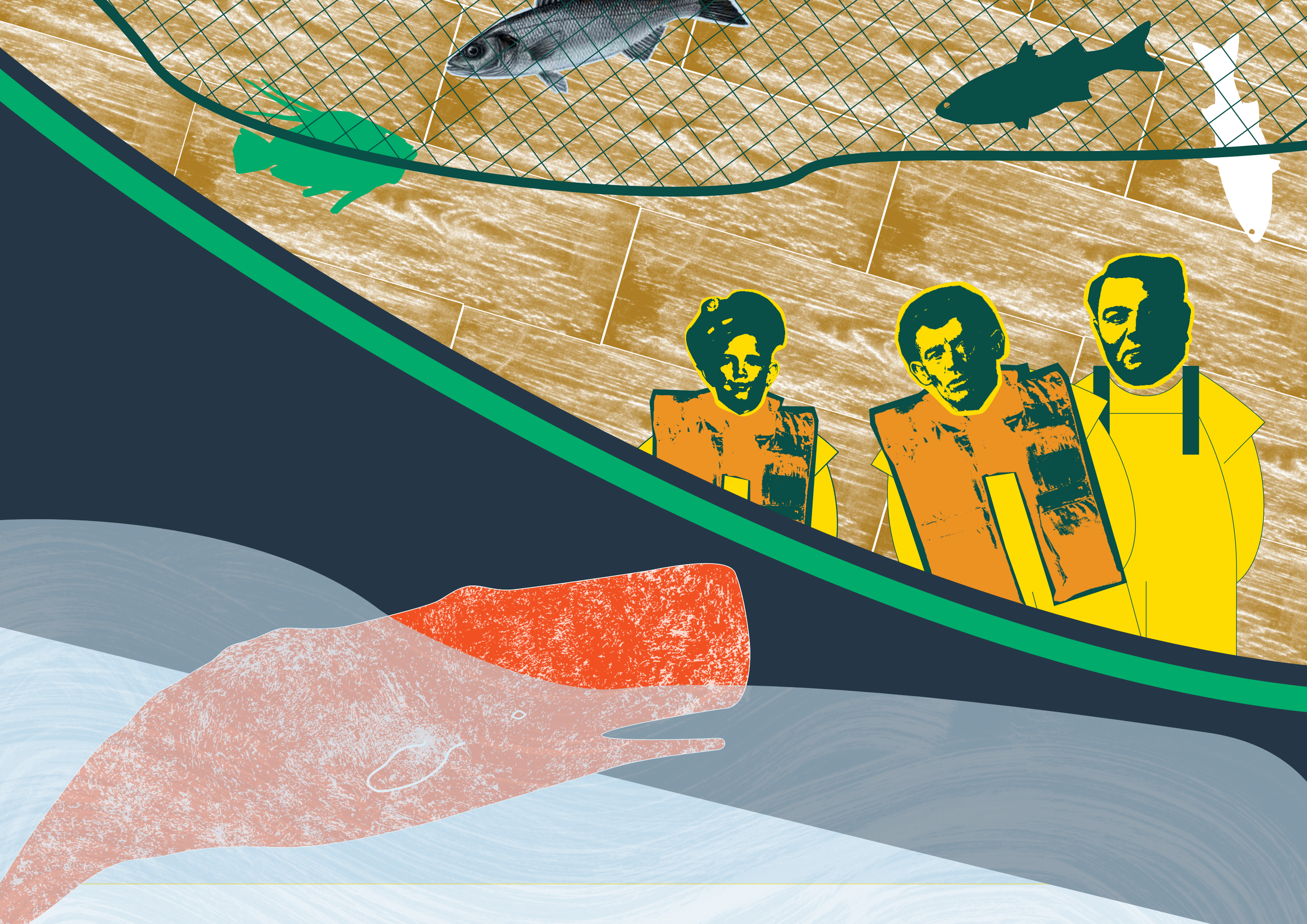

VERHAAL

Paul klapt in zijn handen. ‘Alle visnetten nog aan toe, die gekke potvis heeft Karim gered!’

‘Ik ben niet gek, ik wil alleen maar knuffelen,’ moppert Perry.

En om hem te bedanken, varen de vissers zachtjes langs hem heen en strelen ze zijn dikke kop. Perry glundert: ‘Ik wist wel dat die vaarvis mijn vriend zou worden.’

De vissers vangen nog veel meer vis. Met het ruim vol vismanden zetten ze koers naar de haven. En Perry gaat mee, tot vlak bij het land.

VRAGEN & OPDRACHTEN

- Wat moet je doen als iemand in het water valt en Perry niet in de buurt is?
  Een reddingsboei gooien.
  Waarom? *Dan kan de drenkeling zich aan de boei vasthouden.*

VOOR DE LEERKRACHT

Ga mee het schip van bovenaf bekijken, zoals een zeemeeuw!

Reddingsboeien en -vesten

(1) Zie je de zeemeeuw op de stuurhut?
Hoe klinken zeemeeuwen? *Ze krijsen.*
Wat willen ze? *Ze eten graag vis en weten dat in het visruim heel veel volle vismanden staan.*
Kijk als een zeemeeuw naar het schip onder je.
Wat zie je nu? *Vismanden op het dek, luiken* (vooraan zit het matrozenlogies, onder het middelste luik het visruim, bij de stuurhut de motor), *het stuur in de stuurhut …*

(2) Waarvoor maken de affiches reclame? *Voor vis.*
Welke vind je het mooist?
Krijg je zin om vis te eten?

(3) Staan er mannen op de foto? Waarom niet?
De mannen zijn weg op zee.
De vrouwen moeten thuis dus alles alleen doen. Dat is heel knap van hen. Ze moeten zich altijd sterk houden en mogen niet zeuren. Ze mogen niet 'truntewunten', zeggen ze zelf. Zeg dat woord maar eens na.

(4) Waaraan werken de mannen op de foto's?
Aan visnetten. Soms gaan de netten kapot bij het vissen. De mannen herstellen ze dan weer.

(5) De vissers moeten veel moeilijke knopen kunnen maken. Dat leren ze in de visserijschool. Waarmee maken ze die knopen? *Met dik touw.*

(6) Sta zoals de kinderen op de foto van de gymles. Wat dragen de kinderen op de visserijschool?
Een matrozenpakje met een grote, witte pet.

LEVEN EN WERKEN AAN WAL (boven het schip)

(1) Schip van bovenaf (meer zicht)
(2) Affiches
(3) Foto vrouwen
(4) Foto kapotte netten herstellen
(5) Vissersknopen en netten
(6) Visserijschool

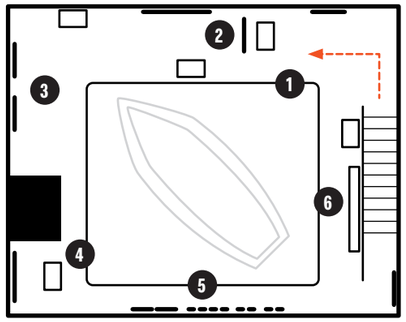

Duik mee met Perry onder water, naar de diepe zee, om het schip van onderen te bekijken.

Hou rechts aan op de trap.

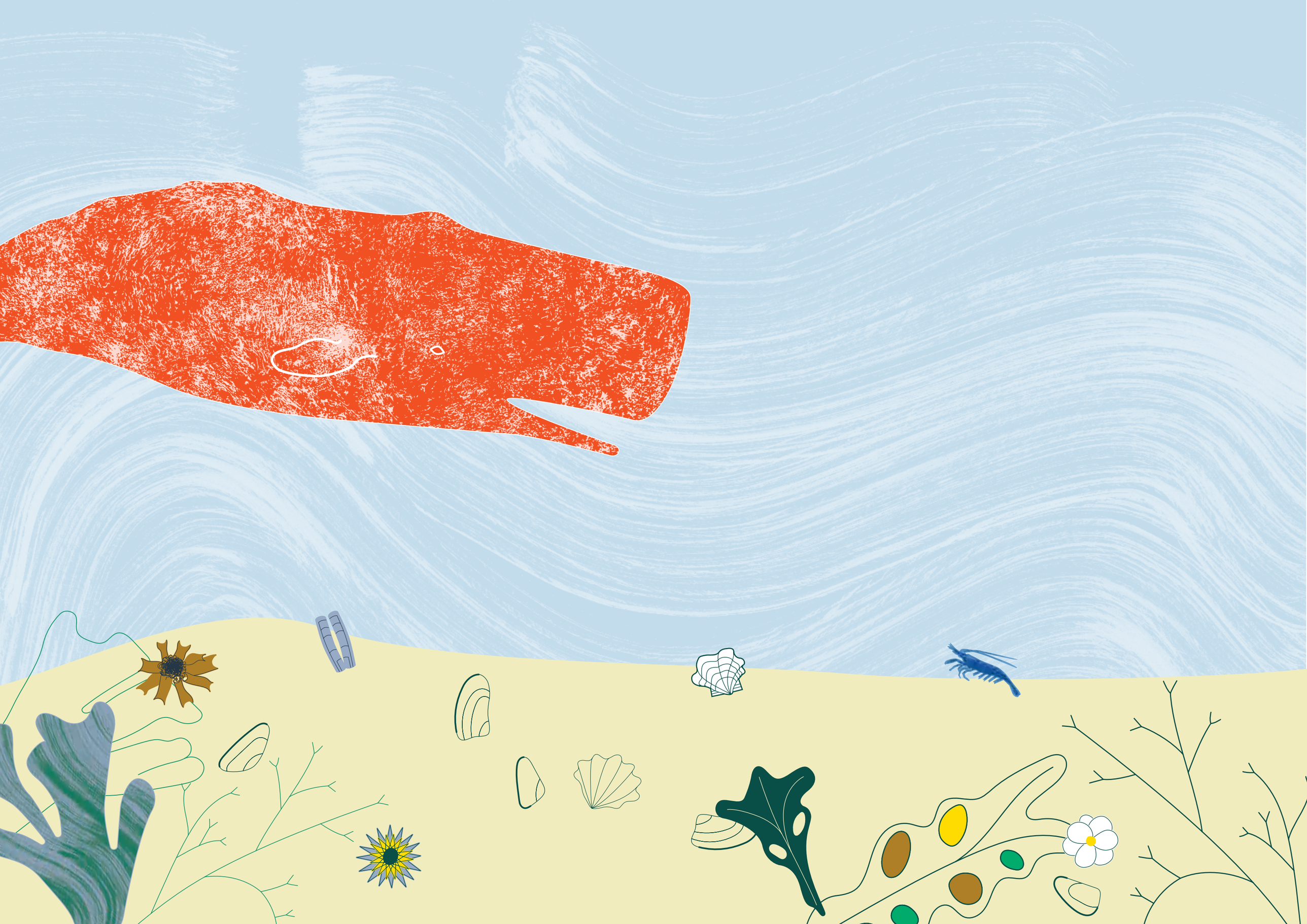

VERHAAL

Potvis Perry zwemt een beetje beteuterd heen en weer. Hij verveelt zich. Vandaag varen de vissers niet uit.

‘Hé,’ piept een garnaal vlak onder hem. ‘Wie ben jij? Ik heb je hier nog nooit gezien.’
‘Hallo, ik ben potvis Perry uit de diepzee.’
‘En ik ben Madame Crevette van de Noordzee,’ antwoordt de garnaal.

VRAGEN & OPDRACHTEN

(1) Nu zwem je zoals Perry onder het schip.
Hoe voelt dat?
(2) Bekijk de vissen en andere zeedieren aan de muur.
Welke ken je?
Aan de witte mag je voelen.
(3) Zoek een platte en een ronde vis in het aquarium.
Wat is het verschil? Tip: kijk vooral naar de ogen!
Bij rondvissen staan ze aan beide kanten van de kop, bij platvissen aan één kant.
Welke vissen liggen op de bodem? Zijn dat de platte of de ronde? *De platte.*
Zoek een krab. Hoe loopt die? *Opzij*. Probeer het ook.
Wat hangt aan het dikke touw in het aquarium? *Dat zijn eikapsels van de haaien.* Zie je de kleintjes erin bewegen?
(4) Bekijk een van de films. Herken je dieren?
(5) Zoek een garnaal in het aquarium (met de loepen).
Waarom verstopt die zich in het zand? *Daar zit hij veilig. Veel vissen eten graag garnalen.*
Heb je al eens garnalen gegeten? Leken de garnalen op die in het aquarium? Wat is anders?
In de winkel zijn ze gekookt. Daardoor zijn ze roze. En vaak zijn ze ook gepeld. Dan zijn hun kop en hun poten eraf.
(6) Verhaal

VOOR DE LEERKRACHT

! EERST DE OPDRACHTEN, DAN PAS HET VERHAAL

AQUARIA (onder het schip)

(1) Schip van onderaf
(2) Kijk- en voelvissen aan de muur
(3) Aquaria
(4) Films
(5) Aquarium met loepen
(6) Bank

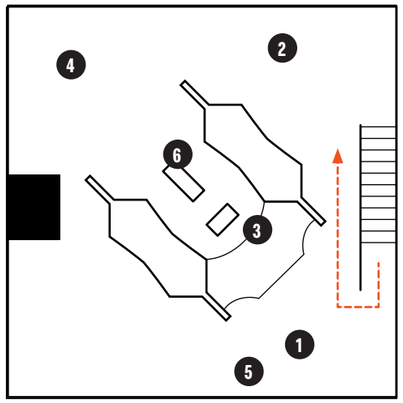

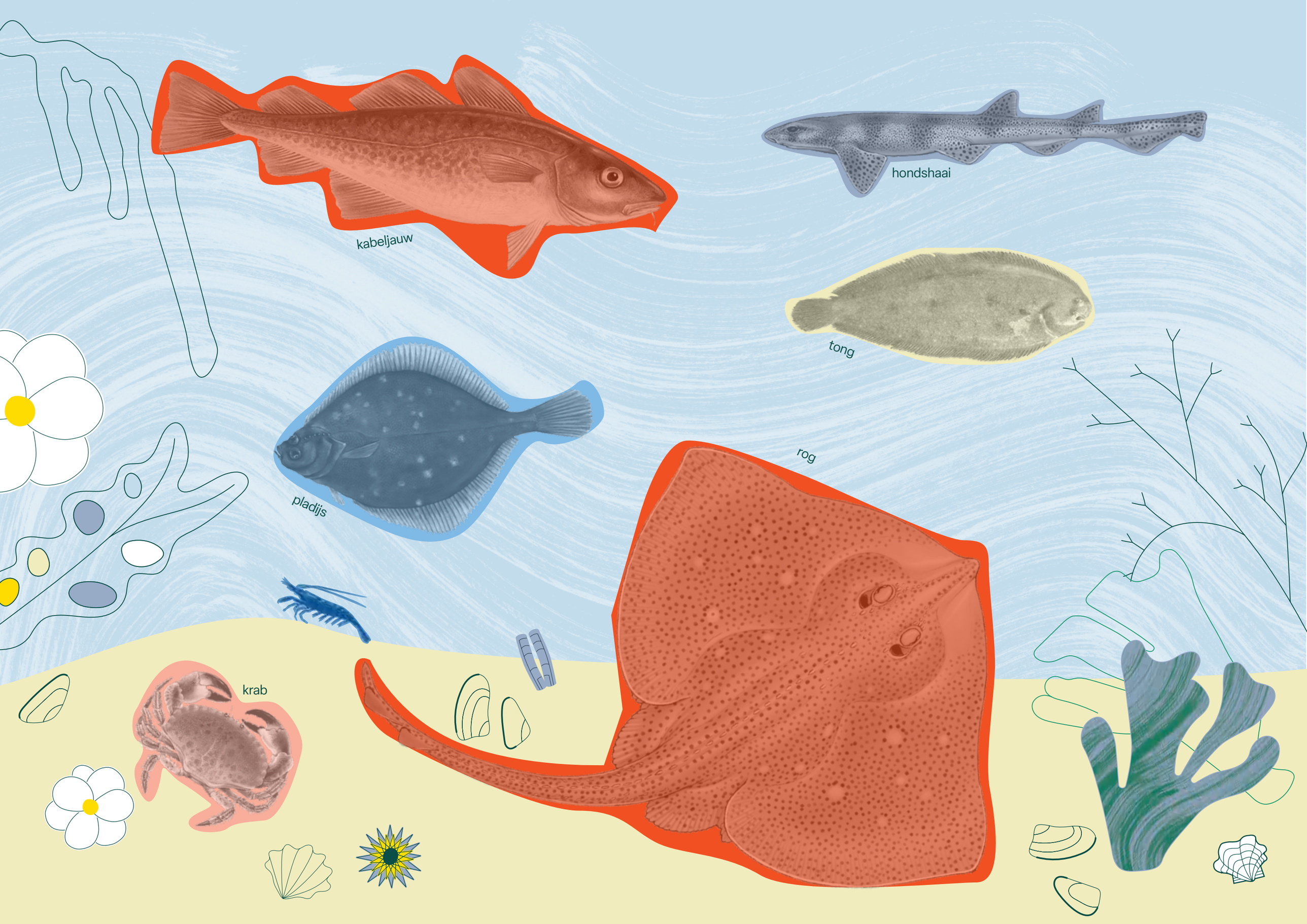
kabeljauw
hondshaai
tong
pladijs
rog
krab

Dan lichten er nog veel meer ogen op, van vissen en andere zeedieren. En allemaal stellen ze zich voor.
‘Hallo, ik ben pladijs Platvis,’ blubt een platte vis.
‘En ik ben tong Tong,’ zegt een vis, die op een platte tong lijkt.
‘En ik ben kabeljauw Visstick.’
‘En ik ben hondshaai Waf.’
‘En ik ben krab Knipperdeknip,’
‘En ik ...’ ‘En ik ...’

Eindelijk hebben alle dieren zich voorgesteld.
‘Leuk om jullie te ontmoeten,’ klikt potvis Perry.
‘Mag ik jullie dan nu knuffelen?’ En enthousiast duikt hij tussen alle vissen en zeedieren in. Maar die stuiven alle kanten uit.

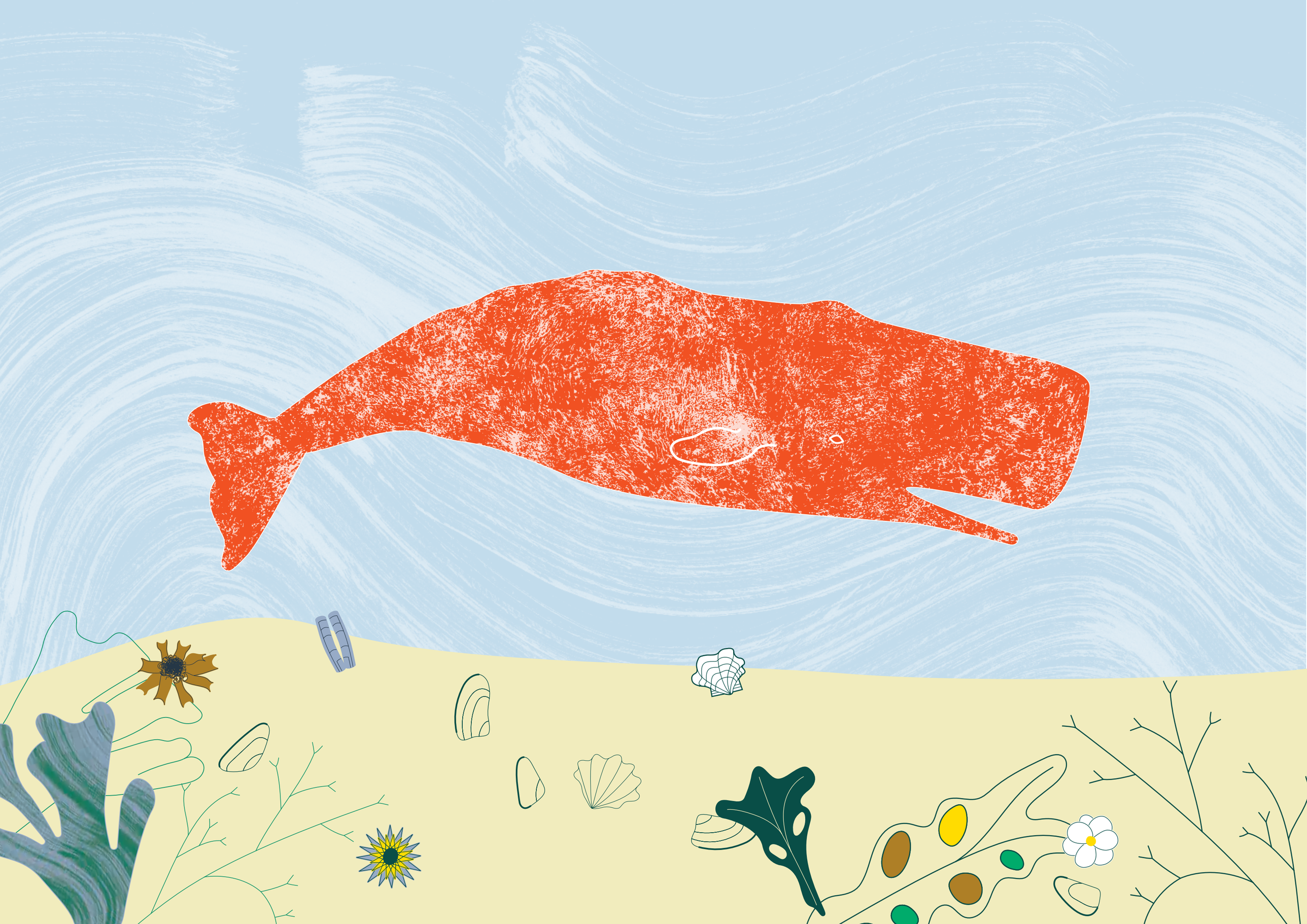

Alle dieren zijn ervandoor en Perry blijft weer alleen achter.

Ik ga de vissers zoeken, denkt hij. En voorzichtig waagt hij zich in de ondiepe zee.

Met zijn kop boven water zoekt potvis Perry zijn vrienden op het strand. Wat is dat moeilijk! Het strand is heel groot en er zijn zo veel mensen.

Eindelijk ziet hij Paul. Hij zit op een groot dier, maar dat kent Perry niet.

Ga mee met Perry naar het strand.
Op welk dier zou Paul zitten?

STRANDVISSERIJ

- Wat zie je op de tafel?
  Dag en nacht. Het water komt op en trekt weer weg. Strandgangers, vissers, sporters, zwemmers, zandkasteel, schelpen, wieren en andere dingen die de zee heeft achtergelaten ...
- Zie je Paul? Op welk dier zit hij? *Een paard.*
- Wat doet dat paard? *Het trekt een net achter zich aan.* Zo vangt Paul garnalen. De garnaalvissers met hun paarden zijn heel beroemd.
- Hoe vissen de andere vissers op het strand? *Met een hengel, met een groot visnet op een stok (dat heet kruien, maar hier noemen ze het kruwen) of met een paard. Of door een lang net in het water te hangen en te wachten tot het vol vis zit.*

WAT BRENGT DE TOEKOMST?

- Aäron zoekt op het strand wat de zee heeft achtergelaten. Als hij het mooi of speciaal vindt, neemt hij het mee. Dat heet 'strandjutten'.
- Wat heeft Aäron allemaal gevonden? *Onder meer een schatkaart, schoenen vol schelpen (want lang in het water gelegen), speelgoed ...*
- Wat hoort op het strand? *Natuurlijke dingen (zeewier, schelpen ...)*
- Wat hoort er niet? *Plastics en andere spullen van mensen.*
- Hoe komen die mensenspullen in zee terecht?
  Veel dingen vallen van een schip of de mensen gooien ze in het water.

STRANDVISSERIJ

Getijdentafel - animatie: etmaal op het strand (6')

WAT BRENGT DE TOEKOMST?

Installatie strandjutter Aäron

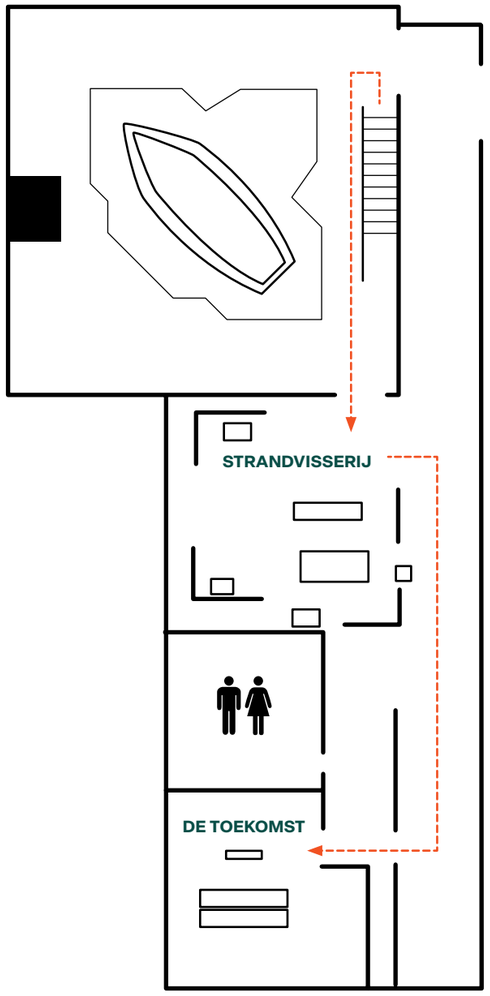

VERVOLG VERHAAL, ZELFDE ZAAL

**Naast zich ziet Perry plots een potvis,
EEN ECHTE POTVIS!**

**Hij zwemt snel dichterbij en geeft de potvis zacht een duwtje. Maar die verroert geen vin. ‘Pak me dan, als je kan!’ En Perry duikt snel onder water. Maar ook nu geeft de potvis geen kik.
Dan geeft hij de potvis een kopje. Maar die doet helemaal niks en de golven duwen hem steeds dichter bij het strand.**

Dat loopt mis, denkt Perry. En hij haalt diep adem, duikt onder en komt met een keiharde PRRRR weer boven. En nog eens en nog eens … Maar zelfs Perry’s keiharde blaaswolken zijn niet sterk genoeg om de grote zware potvis tegen te houden …

En plof, de vreemde potvis landt op het strand en gaat daar zachtjes dood. Meteen lopen alle mensen naar hem toe. Nu is Perry toch een beetje gerust. Zij zullen wel voor hem zorgen, denkt hij.

En dat doen ze ook. Ze noemen de grote potvis Valentijn en ze maken hem helemaal schoon. Dat is wel nodig. Want dode dieren stinken verschrikkelijk. Dat schoonmaken duurt heel lang. Alleen Valentijns skelet blijft over.

VERHAAL

Op een dag komen de vissers met groot nieuws. ‘Dit moet je horen!’ Gust wipt opgewonden op en neer. ‘Potvis Valentijn hangt in het museum. Hij is echt heel mooi. En heel veel mensen komen hem bezoeken.’

Nu kan Perry eindelijk weer vrolijk knuffelen.
En meteen vleit hij zich stevig tegen het schip aan.

Kopje hier en kopje daar
Buik tegen buik
En vinnen op elkaar.
Elke knuffel is een feest.
En een hele lange knuffel nog het meest.
KLIK KLIK KLIK ...

Potvis Perry en de vissers gaan nog heel vaak samen vissen op zee. En ze geven elkaar nog heel veel dikke knuffels ...
En potvis Valentijn is heel blij met zijn plekje in het museum.

EINDE

VRAGEN & OPDRACHTEN

- Over welk museum gaat het? *Dit museum*
- En over welke potvis? *Potvis Valentijn*

KINDERKAJUIT

- Help Karim, Paul en Gust met vissen.

KUNSTGALERIJ

- Wat tonen de kunstwerken? *Strand, zee, vissersschepen, vissers, vissershuisjes ...*
- Waarom maken kunstenaars die kunstwerken? *Ze vinden het strand, het water en de lucht erboven heel mooi. En natuurlijk ook de vissers die er aan het werk zijn.*

VISSERSHUISJE

- Wie woonde er? *Een visser met zijn gezin, misschien wel Karim, Paul of Gust.*
  Wat hoor je? *Stemmen, bikkelende kinderen ...*
- Wat groeit er in de tuin? *Groenten en kruiden.*
  Ruik eraan. Herken je er?
- Voor wie zijn de nestkastjes? *Voor vogels.*

VOOR DE LEERKRACHT

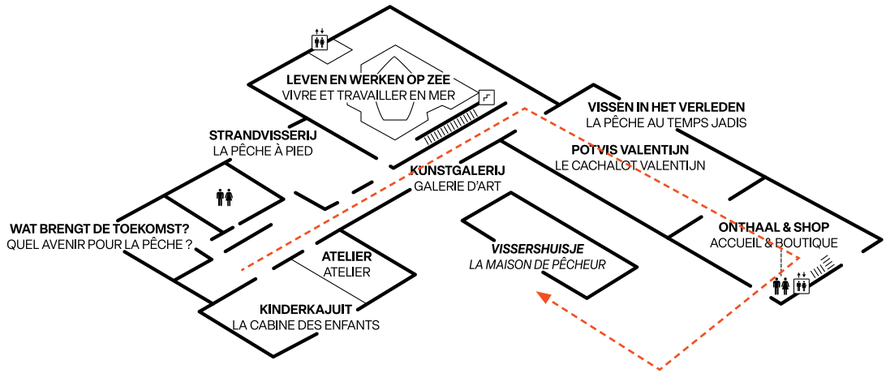

KINDERKAJUIT

Speelruimte - visserij

KUNSTGALERIJ

VISSERSHUISJE

Het huisje is te klein voor een hele klas. Verdeel de groep in tweeën. De ene groep gaat binnen, de andere bekijkt de moes- en kruidentuin. Wissel na enkele minuten om.